

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת חיי שרה

ה' הולך על זה – עד הסוף!

אם הגוף הוא רק זמני וחולף – למה יש משקל כל כך גדול לקבורה?
ומה לומדים מזה על היחס של השי"ת לעולמו?
מאמר יסודי לכבוד קבורת שרה אימנו ובואו לקבורה של הדר גולדין

הי"ד

מצוות קבורה בפעם הראשונה

בסייעתא דשמיא, השבוע זכה עם ישראל לראות באירוע חשוב ומיוחד, כאשר ברוך ה', הדר גולדין הי"ד הגיע לקבר ישראל. בהשגחה פרטית, בפרשת השבוע שלנו אנו קוראים לראשונה בתורה על מצוות הקבורה. אברהם אבינו משתדל ומתאמץ רבות על קבורת שרה אמנו. הוא מחפש אחר שטח מתאים ומכובד, ומתעקש לשלם עליו תשלום הגון.

אבל מדוע מצוות הקבורה כה חשובה? לכאורה, ניתן היה לחשוב שלגוף יש תפקיד זמני בעולם, עליו למלא את ייעודו, וכאשר הוא מסיים את תפקידו כבר אין בו עוד משמעות וצורך. אך התורה מלמדת אותנו, כאשר היא מספרת על הנהגתו של אברהם אבינו, שאנו לא מזלזלים בגוף ולא זורקים אותו לאחר שהנפש יוצאת ממנו, אלא אנו עדיין רואים בו משמעות גדולה, ומתאמצים מאוד להביא אותו לקבורה.

אחוזת עולם

אם נשים לב, נגלה שכאשר ה' מבטיח לאברהם אבינו שזרעו יזכה בארץ ישראל, הוא משתמש בלשונות שונות. בתחילה ה' מבטיח לו: "לְיִצְחָק אֶתְּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת" – לשון נתינה. בהמשך ה' מבטיח לאברהם בלשון ירושה: "אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּרִכְּשִׁים לְאֶתְלָהּ לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ", וירושה משמעותה נתינה יותר עוצמתית. אך לבסוף, כאשר ה' מצווה את אברהם על ברית המילה, הוא כבר מבטיח לאברהם אבינו את הארץ לְאֶחְזָת עוֹלָם: "וְנָתַתִּי לָךְ וּלְיִצְחָק אֶתְּרִיבָהּ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיבָה אֶת כָּל אֶרֶץ כְּנָעַן לְאֶחְזָת עוֹלָם". כאשר ה' כורת עם אברהם את ברית המילה, מתגלה שהגוף של היהודי עצמו קדוש, וה' שוכן בו. כך גם, בעקבות ברית המילה, ה' מגלה שהוא לא רק נותן את הארץ או מוריש אותה, אלא הוא לגמרי נאחז בתוך המציאות באופן קבוע ונצחי. הביטוי לכך הוא שבעת הארץ היא לא רק מה שה' נותן או מוריש, אלא היא ארץ שזרעו של אברהם נאחז בה.

בראשות הרב יצחק גינזבורג שליט"א

גם בכך שאנחנו לא זורקים את הגוף, אלא נוהגים בו כבוד וקוברים אותו, אנחנו מבטאים את החיבור של ה' לארץ, שהוא נאחז בה ולא עוזב אותה. ואכן, באותה לשון בה ה' משתמש כלפי החיבור שלו לארץ – אֶחָזֶת עוֹלָם – בה משתמש אברהם כלפי מקום הקבורה לשרה – אֶחָזֶת קֶבֶר. בכך שאנו נוהגים לקבור את הגוף, מתוך אמונה שהנפש של היהודי מחוברת לגוף שלו, וגם לאחר המיתה היא עדיין קשורה אליו, אנו מבטאים את האחיזה של ה' בתוך המציאות, ושה' לעולם לא עוזב את הארץ והוא תמיד קשור אליה.

ללכת עד הסוף

כאשר לא נוהגים כבוד בגוף לאחר המיתה, אלא זורקים אותו כאילו הוא נועד לשימוש חד פעמי ומעטה אין בו צורך, נוצרת תחושה שכך גם הקב"ה מתייחס לעולם כולו: העולם נועד למילוי צורך מסוים, הוא אמצעי ולא מטרה, וה' לא ממש נאחז בו. כאשר כך מסתכלים, התחושה היא שה' לא מוכן ללכת על העולם הזה עד הסוף לגמרי. אלא תמיד ה' קצת מרחף מעל העולם, ולא באמת אחוז בתוכו. ההרגשה היא שגם כאשר ה' הולך על משהו, באיזשהו שלב זה נגמר, וזה לא עד הסוף ממש.

זו המשמעות של העיסוק הנרחב של הסטרא אחרא במוות, כמו שאנו מוצאים בדרישה אל המתים והעברת בנו ובתו באש. הסטרא אחרא נהנית לעסוק במוות, משום שהוא מבטא נפש בלי גוף, רוחניות מופשטת שלא נאחזת בתוך המציאות, ואינה הולכת עליה לגמרי. כך גם מבואר בזהר על בריאת המזיקין, שנבראו רוח בלי גוף. כוונת הזהר היא שזוהי תכונתם של המזיקין – נפשיות ורוחניות שלא נאחזת בשום דבר באמת, אלא היא אוורירית ומרחפת.

אך כאשר אנו קוברים את הגוף, ומייחסים לקבורתו חשיבות רבה, אנו מרגישים שה' הולך על המציאות לגמרי עד הסוף, ונאחז בה באופן מוחלט. אין דבר כזה שה' הולך על המציאות אך בשלב מסוים הוא נסוג ממנה. כשם שהנפש אף פעם לא זורקת את הגוף, אלא היא תמיד אחוזה בו, כך גם ה' אף פעם לא זורק את העולם, אלא הוא אחוז בו לנצח – לְאֶחָזֶת עוֹלָם.

שבת שלום!

בית המדרש 'עוד יוסף חי'

